

Min egen leseutvikling

Fonologisk bevissthet	Ordavkoding	Leseflyt	Leseforståelse	Leseinteresse
	Jeg kan lese de fleste vanlige ord raskt og direkte. (13)	Jeg rekker å lese tekstingen i tv. (8)	Jeg leser engasjert og lenge. (17)	Jeg forteller og kommenterer ofte det som står i avisen. (12)
	Jeg kan lese ord som kino, haug og soft . (12)	Jeg kan lese en hel bok med litt mer tekst og færre bilder. (7)	Jeg kan lese kritisk og reflekterende. (16)	Jeg tar initiativ til leseaktiviteter i klassen. (11)
	Jeg kan lese ord som ikke fins, for eksempel pob, flirk, spintob . (11)	Jeg kan lese en hel bok med enkel tekst og mange bilder på egen hånd. (6)	Jeg kan lese bøker på over 100 sider med nesten bare tekst. (15)	Jeg vet om mange boktitler og forfattere. (10)
	Jeg kan lese ord som sprik, sprake, struts . (10)	Jeg leser tegneserier for barn. (5)	Jeg kan lese og forstå tekst i aviser. (14)	Jeg er en ordentlig boksluker. (9)
	Jeg prøver å lese ukjente ord på egen hånd. (9)	Jeg retter på meg selv når jeg leser. (4)	Jeg klarer å overvåke min egen lesing. (13)	Jeg vil heller lese enn å holde på med andre aktiviteter. (8)
	Jeg kan lese ord som stor, blå, grønn . (8)	Jeg kan lese setninger som « Musa med brun pels heter Nils ». (3)	Jeg kan tegne et hendelseskart over innholdet i en fortelling. (11)	Jeg leser gjerne for andre. (7)
Jeg kan bruke hemmelig språk (11)	Jeg kan lese ord som spille, spise, reise . (7)	Jeg kan lese enkle setninger som « Are leker med Pia ». (2)	Jeg oppfatter «den røde tråden» i en fortelling. (10)	Jeg oppsøker ofte biblioteket på eget initiativ. (6)
Jeg kan høre hvilket nytt ord det blir hvis o i sol byttes ut med i, og da blir det sil. (10)	Jeg kan lese ord som is, sol, rev . (6)	Jeg kan lese vanlige ord flytende, for eksempel bok, sol, spill . (1)	Jeg kan lese og følge en bruksanvisning. (9)	Jeg liker å få bøker i presang. (5)
	Jeg kjenner igjen vanlige småord som jeg, hei, og . (5)		Jeg kan «lese mellom linjene». (8)	Jeg velger spontant å lese på egen hånd. (4)
	Jeg forsøker å lese nye, enkle ord ved å lese begynnelsen av ordet og gjette resten. (4)		Jeg kan knytte det jeg har lest, til egne erfaringer og tidligere kunnskap. (7)	Jeg låner gjerne med meg hjem bøker fra klasse- eller skolebiblioteket. (3)
Jeg kan legge til en lyd og høre hva det nye ordet blir, for eksempel: s + kål blir skål. (9)			Jeg snakker gjerne om det jeg har lest, og stiller spørsmål om det. (6)	
Jeg kan ta bort en lyd og høre hva som blir igjen, for eksempel: leke – l blir eke . (8)			Jeg kan lese og forstå en hel tekst. (5)	
Jeg kan dele opp ordet bil i b-i-l og male i m-a-l-e . (7)	Jeg kjenner igjen ordbilder på skilt og emballasje. (3)		Jeg spør gjerne og vil vite hva nye ord betyr. (4)	
Jeg kan trekke sammen s-ø-t til søt og m-u-s til mus . (6)	Jeg kan lese mitt eget navn og andre navn jeg kjenner igjen. (2)		Jeg kan lese og forstå en lang setning, for eksempel « Musa med brun pels heter Nils ». (3)	
Jeg kan finne på egne ord som alle begynner med samme lyd. (5)	Jeg kan navnet på mer enn åtte bokstaver. (1)		Jeg kan lese og forstå en enkel setning, for eksempel « Are leker med Pia ». (2)	
Jeg kan høre at falle, fire og fiske begynner på f , og at bok, tak og syk inneholder k . (4)			Jeg kan lese enkle ord og forstå hva de betyr. (1)	
Jeg kan høre hva som er den første lyden i et ord, for eksempel: m-mat og s-sol . (3)				
Jeg kan klappe antall stavelser i ord, for eksempel: ku (1), ma-le (2). (2)				Jeg liker at vi leser sammen. (2)
Jeg kan høre rim, og jeg kan rime. (1)				Jeg vil gjerne høre eventyr og fortellinger. (1)

Elevenes navn _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

Elevens leseutvikling

Kartleggingen er et hjelpemiddel når du observerer elevene dine.

Fonologisk bevissthet	Ordavkoding	Leseflyt	Leseforståelse	Leseinteresse
	Kan lese de fleste vanlige ord raskt, direkte og uten lydning (13)	Rekker å lese tv-tekstingen (8)	Leser engasjert og lenge (17)	Forteller og kommenterer ofte det som står i avisen (12)
	Leser ord som ikke er lydrett stavet (12)	Leser en hel bok med litt mer tekst og færre bilder på egen hånd (7)	Leser kritisk og reflekterende (16)	Tar initiativ til leseaktiviteter i klassen (11)
	Kan avkode nonsensord (11)	Leser en hel bok med enkel tekst og mange bilder på egen hånd (6)	Leser bøker på mer enn 100 sider med nesten utelukkende tekst (15)	Vet om mange boktitler og forfattere (10)
	Leser ord med komplisert konsonantforbindelse (10)	Leser tegneserier for barn (5)	Leser og forstår tekst i aviser (14)	Er en ordentlig boksluker (9)
	Prøver på egen hånd å lese ukjente ord (9)	Korrigerer feillesinger spontant (4)	Overvåker sin egen lesing (13)	Foretrekker ofte lesing framfor andre aktiviteter (8)
Kan bruke hemmelig språk (11)		Leser litt vanskeligere og lengre setninger med flyt, sikkerhet og forståelse (3)	Søker fakta i ulike kilder (12)	Leser gjerne for andre (7)
		Leser enkle setninger med flyt, sikkerhet og forståelse (2)	Kan tegne et hendelseskart over innholdet i en fortellende tekst (11)	Oppsøker ofte biblioteket på eget initiativ (6)
Mestrer fonembytte (10)	Leser ord med enkel konsonantforbindelse (8)	Leser vanlige ord med automatikk (1)	Oppfatter «den røde tråden» i et hendelsesforløp (10)	Liker å få bøker i presang (5)
	Leser tostavellesord med enkle lydsekvenser (7)		Leser og følger instruksjoner og anvisninger (9)	Velger spontant å lese på egen hånd (4)
	Leser enkle nye småord (6)		Leser mellom linjene – trekker slutninger (8)	Låner gjerne med seg hjem bøker fra klasse- eller skolebiblioteket (3)
	Kjenner igjen vanlige småord (5)		Knytter det som leses, til egne erfaringer og tidligere kunnskap (7)	
	Forsøker å lese enkle ord ved å lese begynnelsen av ordet og gjette resten (4)		Samtaler og stiller spørsmål om det som er lest (6)	
Mestrer enkel fonemaddisjon (9)			Leser enkle hele tekster med forståelse (5)	
Mestrer enkel fonemsubtraksjon (8)	Kjenner igjen flere ordbilder på skilt og emballasje (3)		Spør gjerne hva nye ord betyr (4)	
Deler opp ord i språklyder – analyse (7)	Leser sitt eget navn og andre kjente navn som ordbilder (2)		Leser en lengre setning og forstår innholdet (3)	
Lyderer sammen tre språklyder – syntese (6)	Kan navnet på mer enn åtte bokstaver (1)		Leser en enkel setning og forstår innholdet (2)	
			Avkoder enkle ord og forstår hva de betyr (1)	
Danner ord med gitt begynnelselyd (5)	<div style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; padding: 10px; background-color: #f9cb9c;"> <p>Elevens navn _____</p> <p>☐ _____ ☐ _____ ☐ _____ ☐ _____</p> <p>☐ _____ ☐ _____ ☐ _____ ☐ _____</p> <p>Bruk forskjellige farger ved hver kartlegging, slik at du ser elevens leseutvikling tydeligere – bruk for eksempel markeringspenn. Marker de tomme rutene over med samme farge, slik at hver enkelt kartlegging kan skilles fra hverandre. Skriv datoen ut fra hver rute.</p> </div>			
Identifiserer samme lyd i ulike ord (4)				
Identifiserer første lyden i enkle <i>talte</i> ord (3)				
Kan markere antall stavelser i ord (2)				Blir glad når vi leser sammen (2)
Kan høre rim og kan selv rime (1)				Vil gjerne høre eventyr og fortellinger (1)

Kopieringsoriginal 1

Obs! Leseutviklingen er individuell og forløper ikke alltid i den rekkefølgen som presenteres her. En del elever kan for eksempel ha problemer med å lese mellom linjene selv om de klarer å lese og følge anvisninger.

Min egen skriveutvikling

Rettskriving	Setningsbygning og tekstutforming	Funksjonell skrivning	Tekstskaping	Interesse og motivasjon for skrivning
<p>18 Når jeg staver vanskelige ord, kan jeg enten lydere eller bruke en regel. Jeg kan også sammenlikne med andre og liknende ord, og se på ordet om jeg har gjort det riktig.</p> <p>17 Jeg kan lett hente fram ord eller deler av ord fra minnet.</p> <p>16 Jeg gjør sjelden feil ved sammensatte ord.</p> <p>15 Jeg kan dele opp ord i stavelser.</p> <p>14 Jeg kan stave vanskelige ord riktig.</p> <p>13 Jeg klarer ofte å skrive dobbeltkonsonant riktig.</p> <p>12 Jeg kan skrive tostavellesord og av og til trestavellesord.</p> <p>11 Jeg kan skrive korte ord.</p> <p>10 Jeg blander ikke store og små bokstaver når jeg skriver.</p> <p>9 Jeg lager mellomrom mellom ordene.</p> <p>8 Jeg staver ord på min egen måte.</p> <p>7 Jeg greier ofte å skrive første bokstaven i ord.</p>	<p>14 Jeg kan skrive en tekst som er slik at nesten hvem som helst kan forstå den.</p> <p>13 Jeg kan skrive ulike tekster for ulike lesere slik at de forstår det jeg skriver.</p> <p>12 Jeg kan skrive sammenhengende, lengre tekster med tydelig handling og med overskrifter og avslutning.</p> <p>11 Jeg kan skrive på datamaskin og bruke tekstbehandlingsprogrammet.</p> <p>10 Jeg bruker malende ord når jeg skriver.</p> <p>9 Jeg skriver raskt og sikkert, og noen ganger skriver jeg fortellinger på flere sider.</p> <p>8 Jeg kan få setningene til å henge sammen.</p> <p>7 Jeg bruker mange forskjellige ord og velger ikke samme ord hele tiden.</p> <p>6 Jeg skriver både lange og korte setninger. Noen ganger retter jeg på meg selv.</p> <p>5 Setningene mine er noen ganger lange og kompliserte.</p> <p>4 Jeg kan skrive mange setninger med mange forskjellige ord. Det går ganske raskt.</p> <p>3 Jeg kan sette punktum og stor bokstav, men gjør ganske ofte feil.</p> <p>2 Jeg kan skrive en enkel setning.</p> <p>1 Jeg kan skrive noen ord.</p>	<p>21 Jeg kan bearbeide teksten min og arbeider bevisst med språket for å tilpasse teksten til en tenkt leser.</p> <p>20 Jeg kan skrive en faktatekst med egne ord og hente fakta fra ulike kilder.</p> <p>19 Jeg kan skrive en rapport om et prosjektarbeid, et museumsbesøk eller et studiebesøk.</p> <p>18 Jeg kan formulere spørsmål foran et intervju med noen på en arbeidsplass eller en pensjonist.</p> <p>17 Jeg kan bruke støtteord eller tankekart når jeg skriver en faktatekst.</p> <p>16 Jeg kan skrive referat fra et møte.</p> <p>15 Jeg kan skrive anmeldelse av en bok jeg har lest.</p> <p>14 Jeg kan skrive svar på spørsmål i lærebøkene mine.</p> <p>13 Jeg kan skrive dagbok.</p> <p>12 Jeg kan skrive en lapp til å sette opp på en oppslagsstavle, for eksempel om en katt som har rømt.</p> <p>11 Jeg kan skrive kunngjøring til klassen om noe som skal foregå.</p> <p>10 Jeg kan skrive et takkebrev.</p> <p>9 Jeg kan skrive et enkelt brev til noen i familien eller noen jeg kjenner godt.</p> <p>8 Jeg kan skrive postkort til en venn eller noen i familien for å fortelle hva jeg gjør.</p> <p>7 Jeg kan skrive korte tekstmeldinger.</p> <p>6 Jeg kan skrive enkle beskjeder på datamaskin.</p> <p>5 Jeg kan skrive beskjeder som jeg henger opp på kjøleskapsdøra.</p> <p>4 Jeg kan skrive enkle postkort eller julekort.</p> <p>3 Jeg kan skrive huskelapp når vi skal i butikken og ønskeliste til jul.</p> <p>2 Jeg kan skrive skilt til rommet mitt, som «Velkommen» og «Her bor jeg».</p> <p>1 Jeg kan skrive navnet mitt på tegningene mine.</p>	<p>11 Jeg kan skrive dikt som framkaller stemninger.</p> <p>10 Jeg kan uttrykke følelser, både mine egne og andre, i det jeg skriver.</p> <p>9 Jeg kan skape spenning eller humor.</p> <p>8 Jeg skriver malende og detaljert om både mennesker og miljøer.</p> <p>7 Jeg kan skrive en overbevisende dialog og vise hva folk sier til hverandre.</p> <p>6 Jeg kan skrive en fortelling med både innledning, handling og avslutning.</p> <p>5 Jeg kan skrive en lengre fortelling med fantasi og ting som jeg dikter opp.</p> <p>4 Jeg kan selv finne på en fortelling og skrive den, men den blir ikke lang.</p> <p>3 Jeg kan skrive en liten fortelling som jeg har fått høre, men jeg bruker ikke så mange ord.</p> <p>2 Jeg kan skrive noe på en tegning for å forklare hva den forestiller.</p> <p>1 Det jeg forteller, må noen skrive ned.</p>	<p>8 Jeg viser stor glede ved å skrive, og jeg skriver lenge og ivrig.</p> <p>7 Jeg skriver ofte og med stor glede.</p> <p>6 Jeg skriver dagbok.</p> <p>5 Jeg skriver gjerne e-post.</p> <p>4 Jeg skriver ganske ofte, gjerne postkort, hilsener og beskjeder.</p> <p>3 Jeg skriver av og til selv, uten at noen har bedt meg om å gjøre det.</p> <p>2 Jeg skriver ikke så ofte, men noen ganger synes jeg det er morsomt.</p> <p>1 Jeg vil gjerne at noen skriver ned ting som jeg forteller.</p>
<p>De første seks trinnene er normalt tilbaketrukket for barnet begynner på skolen.</p>				
			<p>Elevens navn</p> <p>_____</p> <p>☐ _____ ☐ _____ ☐ _____</p> <p>☐ _____ ☐ _____ ☐ _____</p>	
<p>Bruk forskjellige farger ved hver kartlegging, slik at du ser elevens skriveutvikling tydeligere – bruk for eksempel markeringspenn. Marker de tomme rutene over med samme farge, slik at de ulike kartleggingene kan skilles fra hverandre. Skriv datoen ut fra hver rute.</p>				

Elevens skriveutvikling

Rettskriving	Setningsbygning og tekstutforming	Funksjonell skrijving	Tekstskaping	Interesse og motivasjon for skrijving
<p>18 Har en åpen, fleksibel strategi for staving av ord – bruker lydering, regler, analogi og visuell kontroll.</p> <p>17 Kan umiddelbart hente fram ord eller i alle fall deler av ord fra minnet (på vei mot automatisert skrijving).</p> <p>16 Skriver sjelden sammensatte ord feil.</p> <p>15 Kan dele opp ord i stavelser.</p> <p>14 Kan skrive ord som staves lydstridig, for eksempel sj-lyd, kj-lyd og ofte også j-lydens ulike varianter (g, j).</p> <p>13 Mestrer ofte dobbeltkonsonant.</p> <p>12 Mestrer lydbasert skrijving av to- og av og til trestavelserord.</p> <p>11 Mestrer lydbasert skrijving av enstavelserord.</p> <p>10 Blander ikke store og små bokstaver.</p> <p>9 Har oppdaget ordmellomrommene.</p> <p>8 Staver ord etter egen oppfatning, ofte ved å utelate vokaler (for eksempel LFT for elefant, STR for Ester).</p> <p>7 Greier ofte å skrive første bokstaven i ord.</p> <p>6 Kan skrive sitt eget navn på tegninger.</p> <p>5 Kan skrive noen bokstaver rett.</p> <p>4 Skriver tilfeldige sekvenser av bokstaver – pseudotekst.</p> <p>3 Skriver pseudobokstaver (som likner ordentlige bokstaver).</p> <p>2 Arrangerer rabling i linjer.</p> <p>1 Liksomskriver i form av rabling.</p>	<p>14 Kan skrive en tekst som står helt på egne bein, og viser evne til å forestille seg mottakerens forutsetninger.</p> <p>13 Kan forestille seg mottakeren og tilpasse utformingen av teksten til mottaker og hensikt.</p> <p>12 Kan skrive en sammenhengende, lengre framstilling med rød tråd, med overskrifter og avslutning.</p> <p>11 Kan skrive på datamaskin og utnytte de vanligste funksjonene i tekstbehandlingsprogrammet.</p> <p>10 Kan berike teksten med nyanserende adjektiv.</p> <p>9 Viser automatisering og flyt i skrijvingen og kan skrive lengre tekster, av og til fortellinger på flere sider.</p> <p>8 Kan skape sammenheng mellom setninger (bruke tekstbindere).</p> <p>7 Varierer ordvalget og unngår bevisst stereotypier.</p> <p>6 Varierer setningsbygningen med lange og korte setninger. Viser begynnende evne til å revidere egne skriveprodukter.</p> <p>5 Kan få med leddsetninger eller innskutte presiseringer.</p> <p>4 Har stort sett korrekt setningsbygning, økt lengde på setningene og ganske variert ordvalg.</p> <p>3 Begynner å kunne bruke komma, punktum og stor bokstav, men gjør ganske ofte feil.</p> <p>2 Kan skrive en enkel setning med enkel setningsbygning med subjekt, verbal og objekt. Talespråks vendinger er imidlertid vanlige.</p> <p>1 Kan skrive enkelte ord, men ofte med talespråklige reduksjoner.</p>	<p>21 Kan bearbeide teksten og arbeide bevisst med språket for å tilpasse teksten til en tenkt mottaker, og for å oppnå hensikten med å skrive.</p> <p>20 Kan skrive en faktatekst med egne ord og med samordning av fakta fra ulike kilder.</p> <p>19 Kan skrive en rapport om et prosjektarbeid, et museumsbesøk eller et studiebesøk.</p> <p>18 Kan formulere spørsmål foran et intervju med for eksempel en yrkesutøver eller pensjonist.</p> <p>17 Kan planlegge faktaskrijving og anvende støtteord eller tankekart.</p> <p>16 Kan skrive referat fra et møte.</p> <p>15 Kan skrive anmeldelse etter å ha lest en bok.</p> <p>14 Kan skrive svar på spørsmål til stoffet i en lærebok.</p> <p>13 Kan skrive dagbok.</p> <p>12 Kan skrive en lapp til å sette opp på en oppslagstavle (for eksempel om en katt som har rømt).</p> <p>11 Kan skrive kunngjøring til klassen om et arrangement.</p> <p>10 Kan skrive et takkebrev.</p> <p>9 Kan skrive et enkelt brev til noen i familien eller en god bekjent.</p> <p>8 Kan skrive postkort til en venn eller noen i familien med noen linjer som forteller om hva barnet er med på.</p> <p>7 Kan skrive korte tekstmeldinger.</p> <p>6 Kan skrive enkle beskjeder på datamaskin.</p> <p>5 Kan skrive beskjeder til familien, for eksempel til å henge på kjøleskapsdøra.</p> <p>4 Kan skrive et enkelt postkort eller julekort, bare med hilsningsfraser.</p> <p>3 Kan skrive huskelapp for innkjøp eller ønskeliste før jul.</p> <p>2 Kan skrive skilt til sitt eget rom («Velkommen», «Her bor ...», «Forbudt»).</p> <p>1 Kan skrive navnet sitt på tegninger.</p>	<p>11 Kan skrive dikt som framkaller stemninger.</p> <p>10 Kan uttrykke følelser, både egne og andre, i skrift.</p> <p>9 Kan skape spenning eller humor.</p> <p>8 Gir malende og detaljerte beskrivelser av miljøer og personer.</p> <p>7 Kan skrive en overbevisende dialog.</p> <p>6 Kan bygge opp en fortelling med struktur.</p> <p>5 Skriver mer utbroderte fantasier om oppdiktete personer og hendelser.</p> <p>4 Kan skape en kort, enkel, men mer sammenhengende fortelling på 20–35 ord.</p> <p>3 Kan gjenfortelle en enkel hendelse i skrift, men har store vansker med å ta leserens perspektiv. Mindre enn 20 ord.</p> <p>2 Kan supplere en tegning med skriftlige markeringer.</p> <p>1 Kan fortelle en liten historie muntlig som læreren skriver ned, men kan ennå ikke formulere seg selv skriftlig.</p>	<p>8 Viser stor glede ved å skrive, skriver lenge og ivrig.</p> <p>7 Skriver ofte og med stor glede.</p> <p>6 Skriver dagbok.</p> <p>5 Skriver gjerne e-post.</p> <p>4 Skriver ganske ofte spontant (gjernepostkort, hilsener, beskjeder).</p> <p>3 Viser av og til en viss interesse for skrijving, og skriver da spontant.</p> <p>2 Skriver sjelden, men kanskje en og annen gang spontant.</p> <p>1 Vil gjerne diktere små fortellinger eller historier.</p>
<p>De første seks trinnene er normalt tilbakelagt før barnet begynner på skolen.</p>				
			<p>Elevens navn</p> <p>_____</p> <p>☐ _____ ☐ _____ ☐ _____</p> <p>☐ _____ ☐ _____ ☐ _____</p>	
			<p>Bruk forskjellige farger ved hver kartlegging, slik at du ser elevens skriveutvikling tydeligere – bruk for eksempel markeringspenn. Marker de tomme rutene over med samme farge, slik at de ulike kartleggingene kan skilles fra hverandre. Skriv datoen ut fra hver rute.</p>	